

Nicolas Cronberg
Infrastrukturstrateg
040-675 32 39
nicolas.cronberg@skane.se

YTTRANDE

Datum 2021-11-08
Dnr 2021-POL000444

1 (4)

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se
i.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar på betänkandet Bromma flygplats – underlag för avveckling av drift och verksamhet (Ds 2021_25)

Region Skåne ombeds att svara på remissen för ”Bromma flygplats, underlag för avveckling av drift och verksamhet”. Region Skåne ska därför inkomma med synpunkter på hur en eventuell snabb nedläggning påverkar tillgängligheten mellan Skåne och Stockholm. Regeringens utredare lämnar en sammanfattande konsekvensanalys som Region Skåne ska lämna ett yttrande på.

Region Skåne har ett samordnande ansvar för Skånes utveckling, enligt Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län. Detta ansvar innebär att utarbeta och fastställa en strategi för regionens utveckling och samordna insatser för genomförandet av denna samt att upprätta och fastställa planer för regional transportinfrastruktur. Region Skåne har sedan januari 2019 även ansvar för den regionala fysiska planeringen i länet, och uppdraget att ta fram en regionplan för Skåne till 2022. Region Skåne yttrar sig utifrån ovanstående ansvarsområden.

Sammanfattning

Statens utredare fick ett uppdrag av regeringen att ta fram underlag inför en avveckling av driften av och verksamheterna vid Bromma Airport. Där beskrivs sammanfattningsvis konsekvenserna av en nedläggning av flygverksamheten vid Bromma Airport. För Skånes del påverkas framför allt tillgängligheten till Stockholm negativt för resenärer och vissa typer av gods-transporter som sker med flyg, som till exempel inom hälso- och sjukvården. Vidare kommenteras att Arlanda Airport inte har alla de fördelar som ”över-dagen-resenärer” via Bromma Airport efterfrågar. De som verkar inom verksamheter, organisationer och företag som idag finns etablerade i

Skåne och som samtidigt är starkt beroende av snabb och effektiv tillgänglighet till Stockholm, kommer sannolikt få en försämrad förutsättning att bedriva sin verksamhet i Skåne. Det gäller inte minst affärsflyget. Taxetider och tid i terminal vid incheckning och ankomst är några parametrar som är annorlunda på Bromma Airport jämfört med Arlanda Airport. En turbulent och dynamisk strukturomvandling av flygtrafiken, tillsammans med en avveckling av Bromma Airport kommer därmed att få negativa konsekvenser för den interregionala tillgängligheten. Utredaren konstaterar vidare att en avveckling av Bromma Airport, oavsett när det sker, kommer att vara en av flera förändringar som efter pandemin leder till en omställning av såväl utbud som efterfrågan på inrikes flygresor. Exakt hur detta påverkas är dock idag mycket svårt att beskriva. För Skånes del påpekar utredningen att i de svenska regionala utvecklingsplanerna, beskrivs behoven av grundläggande interregional tillgänglighet som viktig för regionernas utveckling. I Regional utvecklingsstrategi för Skåne konstateras att företag, myndigheter och organisationer har ett stort behov av att snabbt kunna ta sig till och från Stockholm. En tidigare lagd nedläggning av Bromma Airport, ger därför en försämrad flygtillgänglighet mellan Skåne och Stockholm. Swedavias avtal med markägaren Stockholm stad om markupplåtelse för flygplatsen löper ut år 2038.

Region Skånes Synpunkter

Tre skånska flygplatser trafikerar Bromma Airport

Flygtrafiken är viktig för Skånes tillgänglighet nationellt och internationellt, samt fyller en viktig funktion för bland annat Skånes näringsliv. En utmaning för flygtrafiken är att det är ett energiintensivt sätt att transportera människor och vissa typer av gods. Samtidigt har olika trafikslag kompletterande roller och därför är tillgången till en transportkedja som inbegriper flera olika transportsätt viktig. I Skåne finns tre flygplatser för linjetrafik: Malmö Airport, Ängelholm-Helsingborg Airport samt Kristianstad-Österlen Airport. Men även Copenhagen Airport vid danska Kastrup är en viktig flygplats för Skåne som skapar nationell och internationell tillgänglighet. Malmö Airport, som är en av landets största flygplatser, är en knutpunkt av nationell och internationell betydelse. Flygplatsen är även utpekad som riksintresse och ingår i det nationella basutbudet vars syfte är att säkerställa ett effektivt och långsiktigt hållbart flygtransportsystem som garanterar en grundläggande interregional tillgänglighet i hela landet. Flygplatsen drivs av det statliga bolaget Swedavia.

Ängelholm-Helsingborg Airport ägs gemensamt av sju nordvästskånska kommuner (Bjuv, Båstad, Helsingborg, Höganäs, Klippan, Perstorp och Ängelholm) och har som mål att vara en av de ledande flygplatserna i Sverige avseende klimat- och hållbarhetsfrågor. Ängelholm-Helsingborg Airport är utpekad som riksintresse utifrån behovet av flygplatskapacitet för att säkerställa framtida utveckling av utrikestrafiken i Öresundsregionen.

Kristianstad-Österlen Airport ägs gemensamt av kommunerna Kristianstad, Hässleholm, Bromölla och Östra Göinge. Kristianstad-Österlen Airport är av riksintresse för flygtrafiken.

Regeringen föreslår att lägga ner Bromma Airports samtliga verksamheter som har med flygrörelser att göra och flytta dem till andra platser. Regeringens utredare förutsätter att passagerarflygtrafiken kan flyttas till Arlanda Airport, utan att väsentliga investeringar görs på Arlanda Airport tidigare än vad som redan har planerats för. Samtliga av Kristianstad-Österlen Airports avgångar, cirka två tredjedelar av Ängelholm-Helsingborg Airports och hälften av Malmö Airports flygavgångar till Stockholm trafikerar Bromma Airport. Resterande andelar trafikerar Arlanda Airport. BRA Flyg trafikerar Bromma Airport-Malmö Airport medan SAS huvudsakligen använder Arlanda Airport som destination. Samtidigt konstaterar utredaren att flygtrafik som flyttas från Bromma Airport till Arlanda Airport inte kan prioriteras plats för motsvarande tillstånd för start och landning på Arlanda Airport på bekostnad av den nuvarande flygtrafiken på Arlanda Airport. Det råder stor osäkerhet om de avgångs- och ankomsttider som erbjuds på Bromma Airport, kan erbjudas motsvarande på Arlanda Airport. Därmed skulle dessa förutsättningar kunna leda till att trafiken mellan Bromma Airport och de skånska flygplatserna får en sämre tillgänglighet och färre avgångar. Ängelholm-Helsingborg Airport skulle enligt egen utsago därmed sannolikt tappa intäkter på grund av minskat antal avgångar. Tillgänglighetsförlusterna drabbar flygresenärer till Stockholm som tidigare anlant till Bromma Airport, och resenärer som nu avreser från Bromma Airport till någon av de tre skånska flygplatserna. Konsekvenserna av Bromma Airports nedläggning för Ängelholm-Helsingborg Airport, samt Malmö Airport och Kristianstads Airport blir att en viktig målpunkt för flertalet flyglinjer förloras och tillgängligheten försämras.

Sjukvårdens transporter och andra samhällsviktiga transporter

Sjuktransporter till Stockholm från Skåne sker i brådskande fall framför allt med flyg till Karolinska universitetssjukhuset i Solna och Huddinge. För dessa resor är Bromma Airports centrala läge en positiv faktor i tillgänglighet. En nedläggning av Bromma Airports flygverksamhet innebär att tillgängligheten för snabba och viktiga flygtransporter inom sjukvården måste säkerställas på annat sätt. Av utredningen framgår det dock inte hur det säkerställs att den sammanlagda transporttiden mellan sjukhus i Skåne och sjukhus i Stockholm tillgodoses på samma sätt som idag.

Den viktigaste flygplatsen för Skåne, såväl för internationella persontransporter som godstransporter, är Copenhagen Airport som utgör en gemensam trafikknutpunkt för både Danmark och södra Sverige. Copenhagen Airport har tidigare uttryckt att de gärna ser att Malmö Airport står för en väsentlig andel av trafiken mellan Stockholm och Skåne/Köpenhamn. Av det skälet spelar Bromma Airport en viktig roll för tillgängligheten. Copenhagen Air-

port behöver förbättra sin flygplatskapacitet för interkontinentala flygavgångar. Det är därmed heller inte givet att fler avgångar mellan Copenhagen Airport och Arlanda kan genomföras av kapacitetsskäl.

Tåg som ersättning för minskad flygtrafik

Planeringen och färdigställandet av en fullt utbyggd ny stambana för tågresor och med restider i paritet med flygresande mellan Malmö-Stockholm sträcker sig bortom år 2040. Därmed kan tågresor inte ersätta en försämrad tillgänglighet med flygtrafik under överskådlig tid. Antal resenärer mellan Bromma Airport och de skånska flygplatserna har ökat de senaste tio åren. Innan pandemin reste cirka 700 000 flygresenärer årligen mellan Skåne och Bromma Airport (avresande och ankommande). Regeringsbeslut om utbyggnad av ny stambana Malmö-Stockholm som alternativ till flygtrafiken saknas idag.

Miljö och hälsa

Utredaren konstaterar att klimateffekterna av en nedläggning av Bromma Airport skulle vara försumbara då flygtrafiken i allt väsentligt flyttas till Arlanda Airport. Däremot ger en avveckling av flygtrafiken minskade bullerstörningar och därmed skulle ett stort antal personer runt Bromma Airport få en minskad exponering för flygbuller. Med en introduktion av eldrivna flygplan för kommersiell trafik, som förväntas inom ett antal år, kommer bullernivåerna från sådana flygplan att minska.

Om dagens förbränningsmotordrivna flygtrafik till och från Bromma Airport skulle ersättas med el-flyg minskas således bullerstörningarna. De förutsättningar avseende räckvidd och passagerarkapacitet som i nuläget anges för framtida kommersiella el-flygplan innebär dock inte att dagens flygresande i relationen Skåne-Stockholm kan förväntas kunna ersättas av sådana. Utvecklingen av eldrivna flygplan har så här långt gått snabbt och räckvidden för eldrivna flygplan kan framöver förbättras, så att det blir möjligt att flyga hela sträckan Skåne-Stockholm. I det fallet kan kapaciteten på flygplatserna i Stockholmsområdet vara en viktig faktor för att bedriva en sådan trafik. Kapaciteten på Bromma Airport kan bli en förutsättning och möjliggörare för att bedriva kommersiell el-flygtrafik i relationen Skåne-Stockholm.

Med vänlig hälsning

Anna Jähnke
Regionala utvecklingsnämndens ordförande